

چشمه سار عرفان
از دیدگاه حضرت امام خمینی (ره)

تقدیم به

روح پرفخام امام شهیدان و مادرشیدم و پدرومادر عزیزم

نویسنده: یعقوب مهدری

سرشناسه: مهدوی، یعقوب، ۱۳۴۶

عنوان و نام پدیدآور: چشمه سار عرفان / نویسنده یعقوب مهدوی؛ ویراستار نساء رضایی.

مشخصات نشر: گرگان: مقسم، ۱۳۹۵.

مشخصات ظاهری: ۱۴۳ ص.

شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۱۸-۵۴-۶

وضعیت فهرست نویسی: فیا

موضوع: خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹ - ۱۳۶۸. - دیدگاه درباره عرفان

موضوع: Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI -- Views on mysticism

موضوع: خمینی، روح‌الله، رهبر انقلاب و بنیانگذار جمهوری اسلامی ایران، ۱۲۷۹ - ۱۳۶۸. -- عرفان

موضوع: Khomeyni, Ruhollah, Leader and Founder of IRI -- Mysticism

موضوع: عرفان

موضوع: Mysticism

موضوع: تصوف

موضوع: Sufism

رده بندی کنگره: ۲۲۲/۱۵۷/۵۴۴م۹ ۱۳۹۵

رده بندی دیویی: ۹۵۵/۰۸۴۲

شماره کتابشناسی ملی: ۴۲۱۰۱۱۷

نام کتاب: چشمه سار عرفان

نویسنده: یعقوب مهدوی

صفحه آرایي: محمد امين مقسمي

طراح جلد: کانون تبلیغاتی کاوا (فرازجو)

ویراستار و حروف چین: نساء رضایی

ناظر فنی: روح الله مقسمی

ناشر: انتشارات مقسم

نوبت چاپ: اول - ۱۳۹۶

شمارگان: ۵۰۰ جلد

شماره شابک: ۹۷۸-۶۰۰-۵۷۱۸-۵۴-۶

چاپ و صحافی: دیجیتال مقسم

تعداد صفحات: ۱۴۳ صفحه

قیمت: ۱۶۰۰۰

قطع: وزیری

گرگان: خیابان شهید بهشتی جنب بهزیستی انتشارات مقسم - ۰۱۷۳۲۲۳۹۴۵۳

فهرست

۹	چکیده.....
۱۱	فصل اول: کلیات.....
۱۵	تعریف نظری مفاهیم.....
۱۵	عرفان نظری.....
۱۶	عرفان عملی.....
۱۷	تصوف.....
۱۹	فصل دوم: تبیین مفاهیم.....
۲۱	عرفان.....
۲۲	ریشه عرفان.....
۲۵	چیستی عرفان.....
۲۷	تفاوت عرفان نظری و عرفان عملی.....
۳۰	صوفی کیست؟.....
۳۰	تصوف و صوف در لغت.....
۳۷	تفاوت عرفان و تصوف.....
۴۴	عارف حقیقی چه کسی است؟.....
۴۷	فصل سوم: تاریخچه عرفان و تصوف.....
۴۸	منشأ تصوف.....
۴۹	خاستگاه تصوف.....
۵۱	دوره های تحول تاریخی تصوف.....
۵۳	شکل گیری تصوف.....
۵۴	پختگی.....
۵۴	تشیت.....
۵۵	دوره ی دوم (قرن ششم تا نهم قمری).....

۵۵	 ابعاد پنهان
۵۶	 تدوین نظری و ذوقی
۵۷	 تصوف شیعی
۵۸	 دوره ی سوم (قرن دهم قمری تا کنون)
۵۸	 رکود و تطور
۵۹	 عرفان در عصر حاضر
۶۱	 خاستگاه عرفان اسلامی
۶۳	 عرفان در ترون اولیه
۶۳	 عرفان قلع از سفویه
۶۴	 سیر تصوف از صفویه تا قاجاریه
۶۶	 دوره‌های افشار ، و زبویه
۶۹	 تصوف در ایران معاصر
۷۰	 ائمه و عرفان ائمه
۷۱	 زندگینامه برخی عرفا و آثار و جایگاه عرفانی و نظرات عرفانی
۷۱	 حضرت علی (ع)
۷۲	 مولوی
۷۳	 حافظ
۷۴	 عطار
۷۴	 سعدی
۷۵	 ابن عربی
۷۷	 شاه آبادی
۷۷	 امام خمینی (ره)
۷۸	 شهید مطهری
۸۱	 فصل چهارم: جایگاه امام خمینی (ره) در عرفان اسلامی
۸۵	 زندگی امام خمینی (ره)
۸۵	 دوره اول (از ۱۲۸۱ - ۱۳۰۰ ش)
۸۶	 دوره دوم زندگی روح الله (از ۱۳۰۰ ش - ۱۳۲۰)
۸۷	 دوره سوم (از ۱۳۲۰ - ۱۳۴۰)

۸۷	دوره چهارم زندگی امام (از ۱۳۴۰-۱۳۶۸).....
۸۹	آثار علمی.....
۹۲	جایگاه علمی و فلسفی امام.....
۹۴	جایگاه عرفانی امام.....
۱۰۷	فصل پنجم: عرفان از نگاه امام خمینی (ره).....
۱۰۸	تعریف عرفان از دیدگاه امام خمینی (ره).....
۱۱۵	اقسام سیر و سلوک.....
۱۱۷	اخلاق و عرفان.....
۱۲۱	عرفان و سیاست.....
۱۲۴	عرفان و تأثیر آن بر جهان سیاست.....
۱۳۷	فهرست منابع.....

چکیده

ویژگی عرفان این است که راههای وصول به حقیقت را نشان میدهد. گفتنی است که راهها مختلف بوده و با یکدیگر فرق دارند، هر چند که هدف آنها یکی است. عده ای (بر اساس روایت) معتقدند که اگر انسان چهل روز، گناه نکرده و تهذیب نفس کند، چشمه های معرفت به رویش گشوده میشود. از این رو، لازمه ی معرفت الله و سیر و سلوک الی الله را تزکیه درون و پاک کردن دل میدانند. عده دیگری بر این اعتقادند که نخست باید علم عرفان را آموخت، زیرا عمل، بدون علم، بی نتیجه است.

حضرت امام خمینی (ره) در وصف عرفان در کتاب «ره عشق» چنین می فرماید: عرفان، راه رسیدن به حقیقت را نشان میدهد، هم حقیقت را بیان می کند و هم راه حقیقت را نشان میدهد. ایشان میفرمایند: کتابهای فلسفی اسلام و کتابهای عرفان، هر کدام از این خصوص به خود را دارد و باعث ایجاد کمالاتی در انسان میشود. کتابهای فلسفی - به طور دورنما - انسان را با ماوراءالطبیعه، آشنا و کتابهای عرفانی، دلها را برای رسیدن به محبوب، آماده و حقایق را بیان می کنند و راه های وصول به حقیقت را نشان می دهند. یکی از ویژگی های امام خمینی (ره)، تقلید به نوا در شرع بود. سالک، وقتی راه حقیقت را پیدا کرد، نمیتواند از شریعت و طریقت بی نیاز باشد و خود را بی نیاز بداند که این، عرفان منفی است. عارف سیهی، هر چه معرفت و عرفانش بیشتر میشود، تقلید و سرسپردگی اش به درگاه ربوبی و احکام متعالی اسلام، بیشتر می شود. حضرت امام خمینی (ره) را باید مصداق جامع و روشن عرفان اصیل علوی دانست که بین شریعت، طریقت و حقیقت، بین حکمت و حکومت، اخلاق و سیاست، عرفان و زندگی، سیر و سلوک و سیاست، جمع کرده اند تا به بهانه عرفان، کسی از جامعه و حکومت گریزان نشود و به بهانه حکومت و سیاست، کسی از عرفان و معنویت جدا نماند که حجت از نظر مفهوم و مصداق و معرفت و واقعیت، بر همه تمام خواهد بود و راه

تکامل به روی همه باز است، که عرفان همانا راه ولایت است و راه ولایت، راهی پیمودنی و همگانی است و ولایت عرفانی با ولایت سیاسی و حکومتی، نه تنها منافات ندارد، بلکه کاملاً سازگار است، اما از نظر شخصیتی، انسانی عارف و جامع می‌طلبد.

عرفان و تصوف حقیقی در اسلام، مراحل را پشت سر گذاشته است. مرحله نخست آن در زمان پیامبر بود که با بهره‌گیری از برخی آموزه‌های اسلام، از جمله ترجیح آخرت بر دنیا، مبارزه با نفس و هواهای نفسانی و اخلاق و ترکل شکل گرفت. مرحله دیگر، پس از رحلت رسول گرامی اسلام، یعنی در زمان امام علی (ع) بود. آن حضرت نخستین کسی بود که در توسعه عرفان و تصوف اسلامی، نقش مهمی داشت. به همین دلیل، همه عرفا و صوفیان حقیقی، سلسله خود را به ایشان می‌رسانند و خود را وامدار و شاگرد او میدانند. مرحله دیگر، دوران پس از امام علی است که میتوان از آن به «عصر اهل صفة» یاد کرد. با وجود عارفانی همچون ابن عباس، سلمان فارسی، ابوذر، بلال، اویس قرنی، حسن بصری، سعید بن جبیر، گرایش و بینش عرفانی در اسلام، مراحل جوانی خود را با شخصیهایی چون رابعه عدویه پشت سر گذاشت و با عارفانی همچون بازید بسطامی، مرحله رشد و رواج خود را پیمود و با صوفیانی همچون ابن عربی، ابن عربی، مرحله نظم و کمال خود را به پایان رساند. از قرن دهم به بعد، عرفان و تصوف در اسلام شکل دیگری یافت و همه یا اغلب اقطاب صوفیه، آن رجستگی علمی و فرهنگی پیشینیان را نداشتند. تصوف رسمی، از این به بعد غرق در آداب و ظواهر و احیاناً بدعت‌های گوناگون میشود. از سوی دیگر، عده‌ای که در هیچ یک از سلسله‌های تصوف و عرفان وارد نشدند، در عرفان نظری محیالدین ابن عربی، متخصص میشوند، از جمله صدر المتألهین شیرازی ملامحسن فیض کاشانی قاضی سعید قمی.